

NOTÍCIES DE PERE GÜELL, PRIMER PRESIDENT DE LA REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA DE BARCELONA

Josep M.ª Sánchez Ripollès

Professor Associat. Departament de Medicina i Cirurgia.
Reus.

Pere Güell i Pellicer va néixer a Alcover (Alt Camp) el dia 4 de juliol de 1722, al si d'una família de comerciants.

El seu avi, Josep Pellicer, també era comerciant. Durant el segle XVIII, el comerç creixia a Alcover al mateix ritme que ho feia la població, i aquesta passà de 894 habitants, l'any 1719, a 2545, l'any 1787.

Com afirma l'historiador Francesc Olivé i Ollé, la Comarca de l'Alt Camp va entrar al segle XVIII amb la transformació del seu paisatge agrari. La intensificació del conreu de la vinya, en detriment de les terres dedicades al blat, afavoreix l'elaboració i la comercialització a gran escala de productes vitícoles.

Estudiant la natalitat d'aquesta vila durant el segle XVIII, hi ha un fet que m'ha cridat l'atenció: l'augment del nombre de naixements durant els mesos de gener, febrer, març i abril. He interpretat aquest fenomen, considerant, d'una banda, el període de la concepció com a molt més escaient que cap altre: la sortida de l'hivern i els mesos anteriors als forts treballs d'estiu. D'altra banda, és un temps més adequat per al naixement: si els infants arribaven a passar l'estiu sense problemes, podrien suportar l'hivern amb menys possibilitats d'emmalaltir. Dissortadament no és així: els gràfics mostren un predomini de la mortalitat infantil tant a l'estiu com a l'hivern.

Hi ha un document de data 25 d'octubre de 1760 en el qual els Jurats d'Alcover, entre els quals figura un tal Josep Pellicer com a Jurat mitjà, sol·liciten de l'Arquebisbe de Tarragona destinar un fons de l'Hospital "per continuar la fabrica del retaulo del Altar Major de la Parroquial Iglesia".

A l'Arxiu Històric d'Alcover existeix també un document, amb data 27 d'abril de 1761, escrit i firmat pel pare del Dr. Güell, aleshores Regidor Degà d'Alcover. Es tracta d'una carta adreçada a Josep Anton Carreiras, demanant-li que "pague en continent la quantitat esta devent al Pio Hospital, perque necessita de aquella pera subvenir les urgents necessitats dels Pobres malalts...".

A Alcover hi havia un Hospital que, anys més tard, va ésser utilitzat per allotjar les tropes de Napoleó, tal com ho deixa escrit Josep Valldosera, prevere de la vila l'any 1809: "...«Notificar a V.S.S. la perdua ha sufert lo Snt. Hospital en la desgraciada entrada dels cruels enemichs Francesos...".

La mare del Dr. Pere Güell, Teresa Pellicer, va morir a Alcover l'any 1780, i consta al llibre d'òbits que el Dr. Güell hi era present, al seu costat.

El Dr. Güell tenia tres germanes: Caterina, nascuda el 30-XII-1719; Antònia, nascuda el 8-VII-1721; i Teresa, nascuda el 28-I-1727. El dia 13 d'octubre de 1724, va néixer el seu germà Josep.

El 29 d'abril de 1770, Pere Güell (aleshores primer examinador del Protomedicat de Catalunya) i Joan Esteve (tinent del Protomedicat, succeït en aquest càrrec poc temps després per Pere Güell) van elevar una instància sol·licitant l'aprovació de "la Acadèmia Mèdico-Pràctica de Barcelona". Aquell mateix any va ser aprovada l'Acadèmia i nomenat Pere Güell com primer President. El camí no va ser fàcil: un ambient hostil per part de molts metges, cap subvenció oficial, manca d'un lloc per reunir-se (ho feien a cases particulars)...

Pere Güell enllaçava així amb aquells re-

formadors que ja en el segle XVII van considerar la Universitat com poc capaç d'adaptar-se als nous temps. A Catalunya, en temps de Pere Güell, la Universitat de Cervera era l'única existent, fruit del càstig imposat per Felip V, i impartia un ensenyament mèdic antiquat, tal i com ho havia posat en evidència Pere Virgili a partir de 1760, en fundar el Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona. Els millors pensadors i homes de ciència jutjaren necessari organitzar institucions noves.

La idea de les Societats Científiques era originària d'Itàlia: l'any 1560 es va fundar l'Acadèmia Secreta de Porta a Nàpols, i l'any 1603 l'Acadèmia dels Linxos a Roma. Aquesta última va comptar entre els seus membres a Galileu.

L'any 1645 es fundà a Londres l'"Invisible College", a l'estil de l'Acadèmia Secreta de Porta, i va acabar per ser la "Royal Society of London" l'any 1662; en la seva publicació, "Philosophical Transactions", es van publicar treballs importants de Malpighi, entre d'altres. Richelieu fundà a París l'Acadèmia Francesa, l'any 1635, i el 1665 Colbert va instituir l'Acadèmia de Ciències.

A Espanya, malgrat la reticència del Protomedicat, la Medicina és una de les primeres disciplines científiques en disposar d'institucions pròpies. L'any 1734 es crea la "Real Academia de Medicina de Madrid".

A la resta d'Europa la fundació d'Acadèmies de Medicina oscil·la entre l'any 1739, en què es fundà la Reial Acadèmia de Medicina de Suècia, i l'any 1776 en què va ser creada la "Société Royale de Médecine de

Paris" (abolida durant la Revolució).

El mateix motiu que va afavorir la creació de Societats Científiques va ser el que fa aparèixer al segle XVII la literatura periòdica: la "Gazette" de Venècia (1531), la "Nieuwe Tijdinghen" d'Amberes (1605), el "Frankfurter Journal" (1615), el "Weekly News" (1622), la "Gazette de France" publicada pel metge i periodista Théophraste Renaudot (1631), el "Journal des Sçavants" (1665) i les "Nouvelles Découvertes sur toutes les Parties de la Médecine" del metge Nicolas de Blegny, el qual és el primer periòdic exclusivament mèdic de la Història de la Medicina.

Des del punt de vista sanitari, Pere Güell va participar en la polèmica sobre la conveniència o no d'inocular la verola, i es va mostrar partidari de la inoculació, reflectint així que formava part dels esperits mèdics més informats de l'època. Sense dubte coneixia que durant l'epidèmia de Boston de l'any 1752 varen ésser inoculats amb el virus 2109 persones, i que el 1764-65 Daniel Sutton va inocular-lo a 20000 persones a Anglaterra.

Per acabar, vull mostrar una petita nota escrita per Pere Güell en la que taxa la factura que varen presentar a un malalt de Vallis els Doctors Miracle, pare i fill.

Vull testimoniar el meu agraïment al Dr. Jacint Corbella i Corbella pel seu constant estímul.

Dr. J. M.ª Sánchez Ripollès.

2
 No SA
 Gregori
 Güell

El 21 de Juny de 1722 en estoffe
 Optimalment de la darrera de l'acabament de la
 l'acabament de la darrera de l'acabament de la
 kiat, el qual, que el 5 de Juny del 1722 en estoffe
 l'acabament de la darrera de l'acabament de la
 ell i el fill de la darrera de l'acabament de la
 bany de la darrera de l'acabament de la
 l'acabament de la darrera de l'acabament de la
 l'acabament de la darrera de l'acabament de la
 l'acabament de la darrera de l'acabament de la